

QUEER FANZINE

KOST FL 2,25

NUMMER 18 JUNI '97

PATSDERDACTIONEEL

DE PATS IS EEN ONAFHANKELIJK FANZINE VOOR POTTEN FLIKKERS EN ANDERE QUEERS. HET VERSCHIJNT IEDER KWARTAAL EN WEL IN MAART, JUNI, SEPTEMBER EN DECEMBER. PRIJS PER NUMMER IS f 2,25 . WIL JE EEN ABO? MAAK DAN NEGEN GULDEN (OF MEER) OVER OP GIRO 737473 T.N.V. PATS IN UTRECHT EN JE KRIJGT DAN EEN JAAR LANG DE PATS TOEGESTUURD. DE PATS IS OOK IN DE LOSSE VERKOOP VERKRIJGBAAR BIJ ONDER ANDERE:

VROLIJK - PALEISSTRAAT 135, AMSTERDAM

HET FORT VAN SJAKO - JODENBREESTRAAT 24, AMSTERDAM

PHOENIX - 1e PYNACKERSTRAAT 138, ROTTERDAM

SCHISM - GANZENMARKT 26VOORSTRAAT 71, UTRECHT

DE ROOIE RAT - OUDEGRACHT 65, UTRECHT

ROSA - DI. VREDESINFOCENTRUM FOLKINGEDWARSSTRAAT 16A

WO: KRAAM OP VISMARKE GRONINGEN

MANIFEST - HOOGLANDSEKERKGRACHT 4, LEIDEN

ASSATA - 2e WALSTRAAT 21, NIJMEGEN

INFOWINKEL ARNHEM - WIELAKKERSTRAAT 20, ARNHEM

BOEKENNEL - GROTE BERG 11, EINDHOVEN

DE REL - HERTOOGSTRAAT 2, EINDHOVEN (1e zaterdag v.d. maand)

DE RODE HOND - BUITENOM 215A, DEN HAAG

VERKOOP IN BELGIË

VIA PATRIEK OF MARLEEN (ANTWERPEN) 031231-1584

EUROTOP

Ja hoor, het hele EURO circus slaat zijn tenten op in Amsterdam waar op 16 en 17 juni de EUROTOP plaatsvindt. En wat staat er dan op het programma? Zullen in de EU plste ook enkele queerclowns hun kunsten vertonen, m.a.w. wat heeft de EUROTOP voor lesbische vrouwen en homoseksuele mannen in petto. Zal er sprake zijn van EUROPRIDE in Amsterdam of wordt het weer EUROSHAME?

Is het EUROPRIDE dat als je in Londen loopt het risico loopt opgepakt te worden door 'undercover' agenten wanneer je contacten probeert te leggen met andere mannen op de baan? Dat je in Italië of Spanje gearresteerd kunt worden wanneer je in het openbaar een andere vrouw zoent? Dat je in België ontslagen kunt worden als je in het openbaar bekend maakt dat je lesbisch bent? Dat je in Nederland als homo niet geschikt wordt geacht kinderen te adopteren. En wat te denken van EU aspirant landen als Turkije waar je door middel van anti-homo razzia's in de cel kunt verdwijnen? En dan nog maar te zwijgen van de dagelijkse discriminatie, intimidatie en mishandeling die altijd op de loer ligt bij iedere hoek van een willekeurige Europese straat, vaak gesteund door discriminerende wetgeving en uitspraken van de het betreffende land. Wat kunnen we verwachten? Tot nu toe is er nog **geen enkel** Europees land waar je als lesbo of homo de zelfde rechten hebt als hetero's. **EUROSHAME!** En als er iets duidelijk is geworden bij het EU Circus is het wel dat economische belangen en alles wat daarmee samenhangt de

motor is achter de EU. Moeten we dan blij zijn dat we met de EURO niet alleen kunnen betalen in een homo kroeg in Amsterdam maar ook de inkom bij een homo disco in Berlijn? Over die EURO valt overigens nog te melden dat het bij het zoeken naar afbeeldingen op het briefpapier naar Europese beroemdheden Leonardo da Vinci afviel. De reden was zijn vermeende homoseksualiteit. Uiteindelijk is het hele plan om Europese beroemdheden te gebruiken in de vuilnisbak beland en zitten we nu met onooglijke briefjes met abstracte gebouwtjes. Enfin, bij het verdrag van Maastricht was al duidelijk dat het binnen de EU zeer slecht gesteld is met de rechten van de Europese burgers, om van lesbische- en homorechten nog maar te zwijgen. Er zijn gewoonweg geen afspraken hierover gemaakt. En dat terwijl al bijna de helft van alle wetgeving die ons doen en laten bepaalt van Europese oorsprong is. Burger- en sociale rechten zijn een ondergeschoven kindje in de EU. Er is nagenoeg geen EU recht waarin de rechten en vrijheden van de EU burgers zijn gegarandeerd en geen juridische middelen beschikbaar waarmee machtsmisbruik van de EU kan worden gekeerd. Kortom, de rechten van Europese burgers worden erkend noch beschermd. Overgeleverd aan de EU leeuwen in de piste. En of we het nu leuk vinden of niet, de EU wordt ons verder door de strot gedrukt. En dat zonder een gedegen Europese grondwet, zonder een duidelijke anti discriminatie richtlijn en een wet op gelijke behandeling. En dit alles tegen een achtergrond van opkomende fascistische en racistische bewegingen in Europa. Bijna elk modern democratisch land heeft een grondwet waarin de onschendbare rechten en vrijheden van burgers zijn vastgelegd. Zo niet de EU.

Voor Lesbische vrouwen en homoseksuele mannen zou de invoering van een Europese Grondwet, met daarin duidelijk omschreven garanties tegen ongelijke behandeling op grond van seksuele voorkeur, een essentieel middel zijn ter bescherming van discriminatie. Gelijkheid zou een stuk dichterbij worden gebracht door een grondwet waarin zware beperkingen worden opgelegd aan zowel de macht van de EU als die van nationale regeringen om anti-homowetten in te voeren en de rechter instrumenten wordt aangereikt waarmee bestaande bepalingen geannuleerd kunnen worden. Zo'n nieuwe grondwet zou zeker voor Europese landen met een repressieve wetgeving tegen lesbo's en homo's een goede zaak zijn. Alleen onder het gras blijft de rechter. Ter voorkoming van een verkeerde, homofobe interpretatie door deze, zal er een allesomvattende clause moeten komen die de garantie in zich herbergt dat dit onmogelijk wordt. Voor een snelle en goedkope gang naar de rechtbank bij discriminatie zal er een anti-discriminatie richtlijn moeten komen die bindend is voor alle lidstaten en afgedwongen kan worden door iedere rechtbank. Het heeft weinig zin om Europese Grondwet en anti-discriminatie richtlijn in te voeren als de uitvoering hiervan niet gecontroleerd wordt. Dit zou moeten gebeuren door een wet op Gelijke Behandeling belast met het toezicht op de naleving, bevordering en het afdwingen van gelijke behandeling voor iedereen - inclusief lesbische vrouwen en homoseksuele mannen. De combinatie van een Europese Grondwet, een Anti Discriminatie Richtlijn en een wet op Gelijke Behandeling verschaft drie krachtige en wederzijds versterkende vormen van verweer tegen discriminatie, inclusief de discriminatie van de ruim 30 miljoen lesbische en homoseksuele

burgers in de EU. Het is tevens een strategie die de strijd voor homoseksuele gelijkheid integreert in een veel omvattende mensenrechten campagne die iedereen ten goede komt. Het zou inhouden dat we er met een verenigd Europa juist op vooruit *kunnen* gaan met betrekking tot mensenrechten in het algemeen en die van lesbische vrouwen en homo seksuele mannen in het bijzonder. Kunnen ja, maar wat gebeurt er in de praktijk?

Kok en van Mierlo hopen straks een mooi verdrag van Amsterdam te tekenen en Patijn is al in zijn nopjes met het vooruitzicht dat de naam Amsterdam verbonden wordt met dat verdrag. In Maastricht merkt men al dat dat niet altijd positief hoeft te zijn. Zo kunnen de Fransen de naam Maastricht al niet meer horen. Maar goed, wat doet Nederland in haar rol als voorzitter van de EU. Er is voorzien om in Amsterdam een non-discriminatie clause in het verdrag op te nemen. Het geharrewar rond deze tekst is al enig maanden aan de gang. De eerste aanzet voor de tekst werd vorig jaar gegeven door Maij-Weggen (CDA) en Dury (Socialistische Fractie). Zij pleitten sterk voor een non-discriminatie bepaling in het verdrag van Amsterdam met de bepalingen 'geslacht, raciale, etnische, of maatschappelijk afkomst, godsdienst, handicap, leeftijd of seksuele voorkeur'. Dit resulteerde in een lers voorstel dat mede gebaseerd was op de eisen van de Oostenrijkse en Italiaanse regeringen, het Europese Parlement en de Europese commissie. Uiteindelijk sprak het Europe Parlement zich begin dit jaar nog uit voor de opname van deze omstreden bepaling en tevens voor het opheffen van discriminerende bepalingen voor homoseksuele medewerkers van Europese instellingen.

Binnen het Europarlement was men dan ook zeer verbaasd dat het juist Nederland was, in de rol van voorzitter van de EU, die maatschappelijke afkomst, handicap, leeftijd en seksuele voorkeur uit de non-discriminatie bepalingen wilde schrappen. Hiertegen kwam fel protest van onder andere de ILGA (international Lesbian and Gay Association) volgens wie het een klap op het gezicht was van gehandicapten, lesbo's, homo's en ouderen. De redenen van het verwijderen van deze bepalingen waren volgens het Nederlandse voorzitterschap 'verstoring van Nederlands evenwicht', 'het ten koste gaan van de Nederlandse jurisprudentie', en 'de wrevel van de Europese commissie die vreest voor te hoge kosten'. Het protest hiertegen leidde uiteindelijk tot kamervragen aan Minister van Mierlo. 'Het was een soort van tactiek', die het ministerie van Buitenlandse Zaken voerde volgens Mierlo. De waarheid is eerder dat men kost wat kost het verdrag van Amsterdam wil doen slagen en dat men daarbij niet 'te hoog' wil inzetten. Vooral de bepaling van non-discriminatie op grond van seksuele voorkeur zou een struikelblok kunnen zijn. Het 'welslagen' van de EUtop in Amsterdam is in de ogen van het Nederlandse voorzitterschap meer waard dan de zo nodige en belangrijke non-discriminatie bepalingen. Ordinair prestige prefereert men boven de rechten van miljoenen EU Burgers. Uiteindelijk is de clause dan toch opgenomen in het verdrag. En mocht uiteindelijk de non-discriminatieclause worden opgenomen in het verdrag van Amsterdam zijn we er dan? Nee. Wat hebben we aan zo'n clause als er geen vrouwen is op handhaving en controle hiervan zoals beschreven in voorgaand stuk m.b.t. de anti-discriminatie richtlijn. Het Europees burgerschap stelt nog steeds weinig voor.

Migranten zijn sowieso helemaal uitgesloten. En wie in Europa asiel aanvraagt mag allereerst al eens blij zijn dat hij of zij over de grens van Fort Europa komt gezien het Verdrag van Schengen. Ook mensen die vanuit redenen van homoseksuele gronden asiel aanvragen vangen bot. Het Europa dat nu vorm krijgt biedt ook geen enkele waarborg voor vrouwen. Kijk maar wie er zo dadelijk op het bordes staan voor de foto in Amsterdam, allemaal oude grijze witte hetero kerels. In alle Europese lidstaten wordt het sociale zekerheidsstelsel geminimaliseerd en geprivatiseerd. Aan de ander kant vaardigen ze steeds meer maatregelen uit die de controle op de Europese burgers verhogen zoals identificatieplicht en sollicitatieplicht. Ecologische waarborgen voor de verwachte EU groei zijn er niet. Sterker nog, de tendens is een omgekeerde. 'Nooit meer oorlog' was ooit het uitgangspunt van de grondleggers van de Europese gedachte na de Tweede Wereld oorlog. De oorlog in Joegoslavië maakte weer eens pijnlijk duidelijk dat we van dit Europa niets te verwachten hebben in die richting. De wapenindustrie krijgt alle ruimte en de bestaande Europese krijgsmachten moderniseren om snel in te kunnen grijpen buiten de grenzen van Europa. En tussen al dat economisch, sociaal, ecologisch en militair geweld moet er dan ook nog een plekje zijn waar we er zorg voor kunnen dragen dat de rechten van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen in dit Europa gewaarborgd zijn, evenals de rechten van vele andere groepen. Je moet wel een onverbeterlijke EURO optimist zijn om hier nog wat van te verwachten!

Oscar

EU ACTIE

Tijdens de EUROTOP is er heel wat verzet en actie. Teveel om hier op te noemen. Onder al dit EURO verzet is er ook een manifestatie bij het HO-MO MONUMENT georganiseerd op 16 juni door de stichting GALA.

Dit n.a.v. van de uitspraak van het Europese Hof dat Engeland zijn eigen Burgers mag verbieden om vrijwillige SM seks te hebben. Zie Pats no 4 over de SPANNER zaak. De actie vindt plaats onder het motto 'Voor seksuele diversiteit in Europa.'

Verder is er **14-6** een demonstratie tegen werkeloosheid, armoede en sociale uitbuiting.

15-6 Demonstratie en actie bij het Grenshospitium (bajes voor asielzoekers).

16-6 De Eurorave, een streetparty tegen het Europese drugsbeleid en andere Euroshit.

17-6 De Euroblow, massale blowactie en een Autonome Demonstratie vanaf 14.00 uur op de Dam.

Een kritische beschouwing van de gewapende voorhoedes is uiterst ongewenst, omdat dan aan het licht komt dat deze organisaties griezelige autoritaire opvattingen koesteren en altijd bereid zijn om gewapenderhand correcties aan te brengen als het "goede volk" niet helemaal beantwoord aan het beeld dat de gewapende voorhoedes voor ogen staat.

Keest liegt als hij schrijft dat ik geen enkele bron met name noem - ik noemde geen anonieme homogroep maar de MHOL, een binnen de internationale homobeweging gerespecteerde organisatie. Keest wil gewoon niets weten over Peruaanse homo's, want die zijn maar lastig voor de solidariteit. Hij moet niet doen alsof hij midden in het oerwoud zit en nergens informatie kan vinden. Het februari-nummer van de ILA kan hij gewoon inzien bij het CEDLA, voor meer informatie over homo's in Peru zou hij bijvoorbeeld kunnen zoeken bij het Homodok. Dat de burgerlijke media de moordpartijen van de MRTA niet hebben opgemerkt hoeft ook niet te verbazen - Peruaanse mensenrechten-organisaties zien dit soort moorden ook niet als schendingen van de mensenrechten. Het gaat immers niet om mensen maar om homo's en junkies. De omstandigheden waarin MRTA-strijders gevangen worden gehouden en de standrechtelijke executie van het MRTA-commando in de Japanse ambassade zijn uiteraard walgelijk en ik maak me ook geen illusies over het democratisch gehalte van de regering van Fujimori. Even walgelijk is de MRTA zelf. Ik vond het nodig om de slachtoffers van deze beweging aan de vergetelheid te ontrukken. Moord verjaart nog steeds niet.

Sandra

PATS IN CYBERSPACE!

De Pats heeft naast haar postbus nu ook een e-mail adres.

Het is de bedoeling dat de Pats in de toekomst met een eigen Home page vertegenwoordigd zal zijn op het internet! Vanaf dan is de Pats niet alleen meer op papier te lezen maar ook vanaf het beeld scherm. Indeed, Queers in Cyberspace! Hier is alvast ons E-mail-adres, stuur ons gerust een e-mailtje!

QUEERSPACE.DEMON.NL

P.S. Gewoon schrijven naar onze postbus kan natuurlijk ook, wel zo makkelijk.

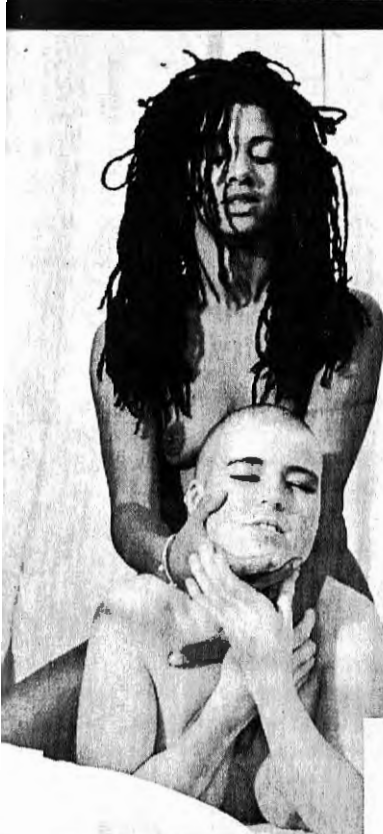
PATS POSTBUS 19052DB UTRECHT

ROZE FILMDAGEN

In juni 1996 vond de eerste editie van de Roze Filmdagen plaats in Amsterdam op twee locaties met 30 titels. De organisatie was in handen van filmhuis Cavia en Filmtheater Rialto. Gezien het grote succes heeft de organisatie besloten de Roze Filmdagen in juni 1997 uit te breiden. Een kleine greep uit het programma; *Stonewall* van Nigel Finch, *Hustler White* van Bruce LaBruce en *Indian Summer* van Nancy Meckler. Er komt een landelijke tour van 12 juni t/m 2 juli in 15 theaters. Enkele steden die de tour aandoet zijn Arnhem, Eindhoven, Utrecht en Maastricht. De slotmanifestatie aan het einde van deze tour vindt plaats in Amsterdam waar de films te zien zijn van 25 tot en met 29 juni. Wil je meer info over deze Roze Filmdagen tour bel dan 020-6768700.

ZWEEDS LESBISCH LIEDJE

Kom bögar och lesbianer

Kom bögar och lesbianer
kom med under våra fanor
kom med oss i kampen
för hjärtans fröjd.

Patriarkatet ska störtas javisst !
Kom hjärtans fröjd !
Killar och tjejer bli fria till sist.

Kom bögar och lesbianer....

Killar och killar vi gillar varann
Kom hjärtans fröjd !
Tjejer och tjejer vi älskar varann.

Kom bögar och lesbianer....

Friheten den får vi ej utan strid.
Kom hjärtans fröjd !
Kämpa och bråka, sen kan vi få frid.

Kom bögar och lesbianer....

10 JAAR HOMO-MONUMENT

Dit jaar is het 10 jaar geleden dat het Homo-monument achter de Westerkerk in Amsterdam onthult werd.

Het homo-monument is een schepping van Karin Daan. Het zijn drie driehoeken van roze graniet, onderling verbonden door een over het wegdek lopende eveneens marmeren lijn. De drie driehoeken hebben allen hun symboliek. De eerste, in het trottoir van de Westerkerk verwerkt, verwijst naar de onderdrukking van homoseksuelen. De deze driehoek wijst in de richting van het Anne Frankhuis en heeft een dichtregel ingegraveerd van Jacob Israël de Haan (1881-1924) 'Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen'. De tweede verhoogde driehoek die het heden aangeeft heeft een podium functie en wijst in de richting van het COC. De laatste driehoek, die deels over het water van de Keizersgracht loopt staat voor erkenning en hoop. De verste punt wijst naar het monument op de Dam.

Het eerste idee voor een 'anti-heterofascistisch homo monument' werd halverwege de jaren zeventig geboren in actiebereid links-radicaal-potten- en flikker Amsterdamse kringen. Binnen dat gezelschap beschikte de PSP-homogroep over de beste dwarsverbonden om tot resultaat te komen. In mei 1979 deed Bob van Schijndel - nog voor hij voor de PSP in de gemeenteraad kwam - daar de suggestie voor een teken van maatschappelijke erkenning, mits als een stap op weg naar emancipatie. De oud-bevrijdingsstrijder, nu verboden aan de Commissie voor Gelijke Behandeling, herinnert zich de verwekking en de geboorte-

ween nog goed: "Het was een onwaarschijnlijke weg, vol dieptepunten en hoogtepunten. Soms kregen we keer op keer nul op ons rekest bij de diverse overheden. Minister president van Agt liet weten zich niet als persoon aangeschreven te voelen voor ondersteuning van het initiatief. Dan weer kregen we plotseling gedaan dat of all people communistenleider Marcus Bakker en oerrose nichtenvader Molly Geertsema samen de top van het bedrijfsleven wel eens onder handen zouden nemen. Mensen wat een tijd!" Steeds nieuwe pogingen waren nodig om aan tenminste twee ton te komen. De vrouwenbeweging deed nauwelijks mee. Hedy d'Ancona, toen net Euro-politica bleef met een grote boog om het initiatief heenlopen wanneer het er op aan kwam. Toch kwam naar schatting een kwart van de giften van individuele vrouwen. Ook binnen de homo wereld leefde het plan onvoldoende om het benodigde geld bij elkaar te krijgen, ondanks allerlei initiatieven. Deze brachten geen goed financieel resultaat. Het monument is er dan ook met de hakken over de sloot gekomen. Den Haag stelde alsnog een ton ter beschikking, het ministerie van Sociale Zaken 50.000 en de provincie Noord Holland 20.000. Tijdens de nacht van het Ochtendgloren in het concertgebouw nog eens 75 duizend. De rest werd aangevuld met vooral particuliere giften. En zo kon het monument in 1987 onthuld worden. De beloofde Roze kleur viel echter tegen. Het bedoelde marmer bleek niet geschikt en het alternatief was een fletse granietsoort. Na 10 jaar bleek het monument aan een grondige onderhoudsbeurt toegekomen. Stukken graniet lagen er af en het geheel zag er nogal troosteloos uit. Het is onlangs opgelept maar een grondige restauratie zit er niet in.

Te kostbaar. Maar hoe kostbaar is het monument de homo's en lesbo's zelf eigenlijk?

Bedoeld als een teken voor vrouwen en mannen die willen uitkomen voor hun homoseksuele verlangens. Het homomonument zou hen inspireren en steunen in de strijd tegen ontkenning, onderdrukking en discriminatie. Herinneren aan de vrouwen en mannen die in het verleden onderdrukt en vervolgd zijn op grond van hun homoseksuele gevoelens. Mooie gedachten en woorden. Maar het homomonument is vooral een eigen leven gaan leiden. Het is zeker de plek in Amsterdam waar de meeste mannen en vrouwen elkaar omhelzen en kussen. Ook liggen er bijna altijd bloemen. Vaak als herinnering aan overleden vrienden en vriendinnen, veelal aan Aids. Sinds 1990 vinden er op Koninginnedag en sinds 1995 op Bevrijdingsdag Roze Westers festivals Het homo-monument is gedurende die 10 jaar een eigen leven gaan leiden. plaats. Tijdens de dodenherdenking worden er bloemen gelegd. Ook veel homo en lesbo toeristen bezoeken het monument. Maar ook is het een plaats voor jubileumbloemen bij langjarige vriendschappen, vind je er wel eens portretjes, een foto met een groot rood kartonnen hart, een liefdesbrief of kleine boeketjes. In die zin leeft het homo-monument. Maar het leidt dan wel een rustig leven, daar aan de voet van de Westerkerk. Mij iets té rustig.....

Oscar.

AFSCHEIDS RECEPTIE ACT UP!

Op vrijdag 13 juni 1997 houdt ACT UP, Aids Coalition To Unleash Power, haar afscheidsreceptie in het HIV kafee te Amsterdam gecombineerd met de opening van een expositie van Gérard Chassaingne.

ACT UP! nodigt alle belangstellenden uit om op vrijdag 13 juni in het HIV Kafee aan de 1e Helmerstraat 17 in Amsterdam een afscheidsborrel te nemen op 7 jaar ACT UP! in Nederland. De afscheidsreceptie is van 17.00 tot 20.00 uur.

Over ACT UP!.....

Vanaf haar oprichting in 1987 in New York heeft ACT UP! succesvol actie gevoerd met en voor mensen met - HIV/AIDS. Op 31 maart 1990 werd in navolging van vele andere ACT UP! groepen ACT UP! Amsterdam opgericht en in Utrecht in 1991. Ook in Nederland heeft ACT UP! door vooral directe actie veel betekend voor mensen met HIV/AIDS. In de loop der jaren is er een hoop veranderd en verbeterd rond de situatie van mensen met - HIV/AIDS. De belangrijke rol die ACT UP! als actiegroep in de beginjaren speelde is hierdoor verminderd.

Ook zijn veel zaken waarvoor ACT UP! stond door andere organisatie en instellingen overgenomen of door de tijd ingehaald. Het laatste jaar stond ACT UP! als het ware op non actief. De groep mensen die nog geregeld onder de naam ACT UP! samen kwamen besloten dan ook om om ACT UP! 13 juni op te heffen.

Over de expositie.....

De afscheidsreceptie van ACT UP! is tevens de opening van een tentoonstelling met het werk van Gérard Chassaingne alias L. Tréboit. Gérard Chassaingne overleed op 12 oktober 1995 ten gevolge van AIDS te Amsterdam waar hij de laatste jaren woonde. Daarvoor leefde hij in Parijs waar hij schilderde en tekende onder de naam L. Tréboit en actief was bij ACT UP! Paris. In Parijs had hij verschillende exposities waar veel van zijn werk verkocht is. Uit de uit zijn nalatenschap overgebleven schilderijen en tekeningen is een expositie georganiseerd en samengesteld door ACT UP! en enkele van zijn vrienden. Deze werken zijn op de expositie te koop. De baten hiervan gaan naar de stichting Marieke Bevelanderhuis. Het Marieke Bevelanderhuis wil 24 uur per dag toegankelijk zijn voor opvang en hulp aan mensen met HIV/AIDS.

De expositie is nog tot een nader te bepalen datum te zien in het HIV Kafee aan de 1e Helmerstraat 17 te Amsterdam, telefoon 020-6160160.

ACT UP!

**AIDS COALITION
TO UNLEASH POWER**

HEAVEN CAN WAIT

Fotografie Jasper Woudman

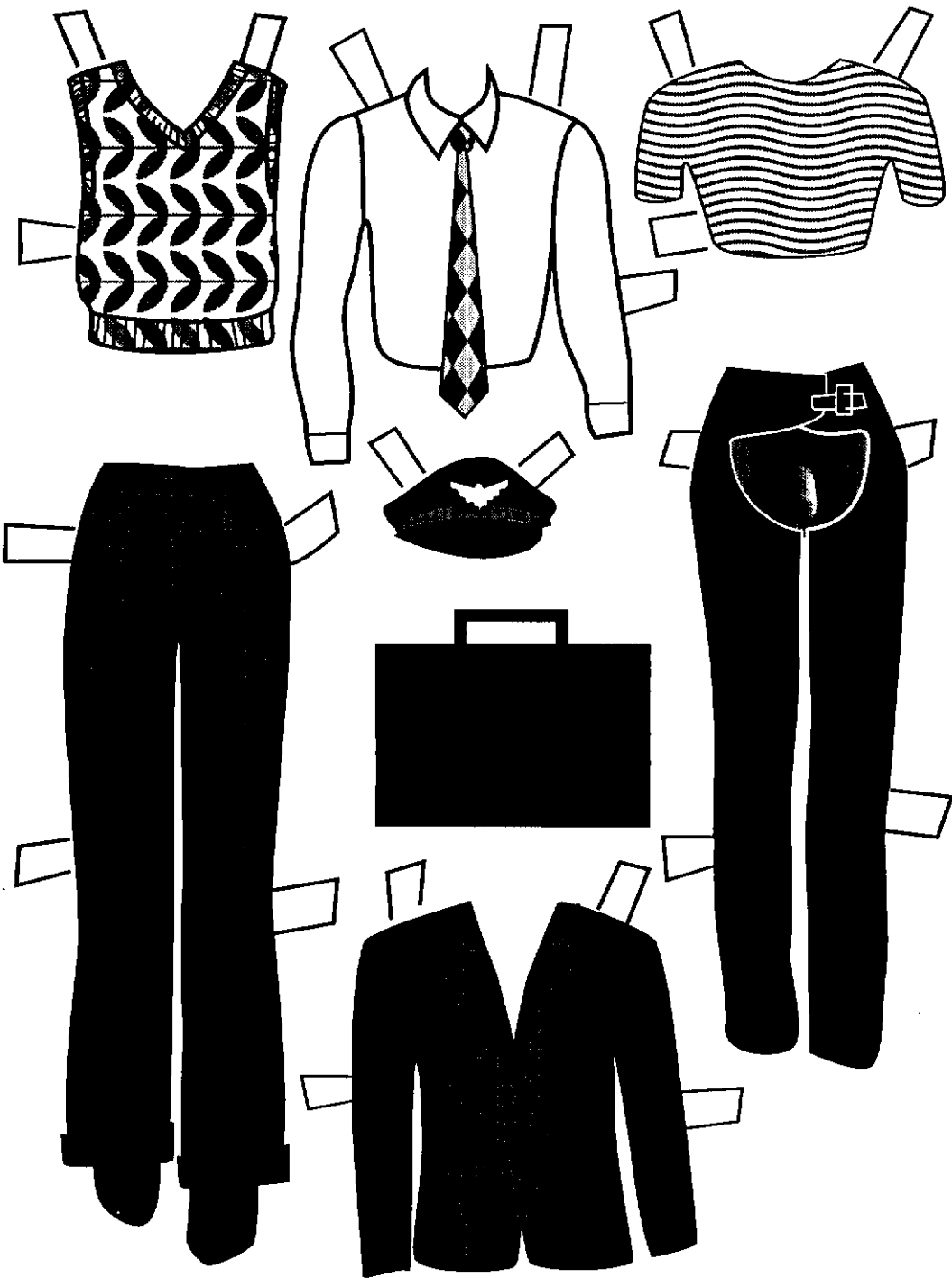
**ACT UP
AMSTERDAM**

OPRICHTINGSBENEFIT

PARADISE CLUB / Bilderdijkstraat 165 E
Z a t e r d a g   3 1   m a a r t

ACT UP, Postbus 15452 - 1001 ML Amsterdam / Giro: 3100968

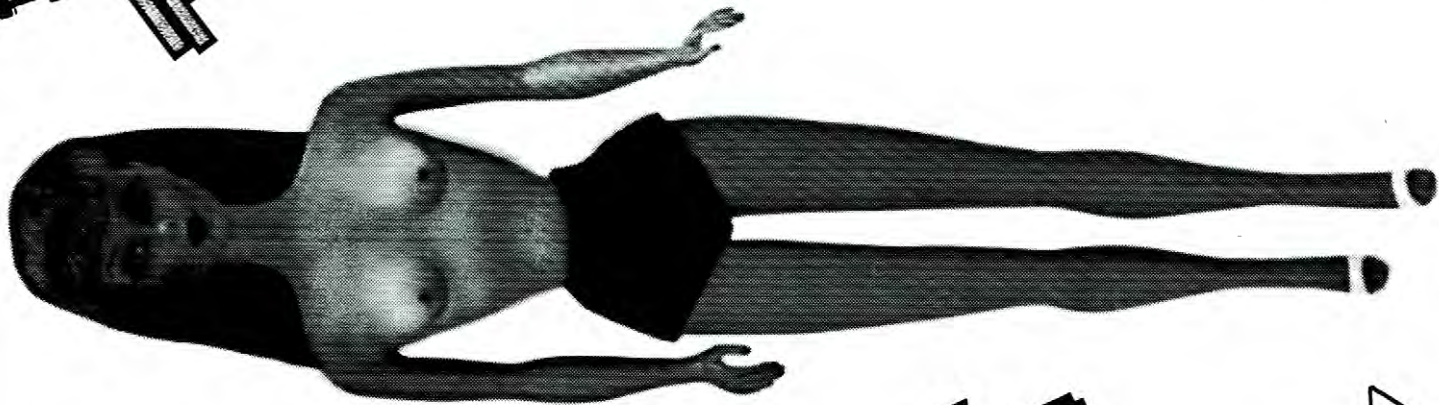

PATS GENDERBENDING PRODUCTS

DUBBEN met DEBBIE

MAAK JE EIGEN PATSPOPJE

NA GEORGE IS NU OOK DEBBY TOE AAN
EEN AVONTUUR IN DE GENDERMETAMOFOSE
KNIP EN PLAK ALLES OP KARTON EN KLEUR IN
KLEED DEBBY AAN EN SPEEL MET GEORGE

UTRECHT 1986

VAN RELLEN TOT PARADE EEN TERUGBLIK OP ROZE DEMOS

Het vervolg op het artikel in de vorige Pats dat liep van Amsterdam 1977 tot Groningen 1985. 20 jaar Roze demo's in Nederland. Nu Utrecht 1986 tot Haarlem in 1990. Naast de Roze Zaterdag demo's zijn er ook twee demo's in opgenomen die gehouden zijn naar aanleiding van de Britse anti homo wetten Clause 28 en Caluse 25.

DEMONSTRATIE IN UTRECHT

Tijdens de Roze Zaterdag in 1986 in Utrecht was er toch weer gekozen voor de opzet van een demonstratieve tocht. Vooraf aan deze demonstratie reed er van 16 tot 28 juni een roze karavaan onder de naam Roze Tornado door Nederland en België. Een bus vol strijd bare flikkers wilden het publiek laten zien wie ze werkelijk zijn, en confronteren met hun eigen grenzen alsmede in gesprek gaan met hen. Het is gebleken dat zulk een duidelijke manifestatie van flikkerij homohaar en potenrammerij zichtbaar maakt. Dat blijkt wel uit de volgende gebeurtenissen: *Leiden 16-6: Er worden stenen gegooid naar de bus. De politie weigert in de aangifte te vermelden dat het om homohaar gaat. Ze weigert ook getuigenverklaringen. Er word gedreigd iedereen uit het politiebureau te zetten. Bergen op Zoom 18-6: Man dreigt met tegel en laat deze vallen op flikkerteen. Woensdrecht 22-6: Knokploeg valt de bus*

aan. Flikkers vechten terug en verjaagt hen. Militairen van de basis moedigen de knokploeg weer aan en roepen Vuile homo's vieze flikkers, sla ze in mekaar'. Aangifte bij de politie wordt geweigerd. Bergen op Zoom 23-6: Een aantal flikkers wordt weggebracht naar het station. Als de bus weg is worden ze in elkaar geslagen. Omstanders worden te hulp gevraagd. NS personeel beweert dat er geen spoorwegpolitie is. Om aan de bedreiging te ontkomen gooit een flikker een ruit in waarop de spoorwegpolitie er wel opeens is om de jongen gelijk in te rekenen. Aanklacht: het aanrichten van vernielingen. De bus keert terug naar het politiebureau in Bergen op Zoom om aangifte te doen. Een persoon mag naar binnen en aangifte doen. Andere getuigenverklaringen worden geweigerd. In de ruimte waar deze Tornado'er zich bevind, bevind zich ook een van de aanvallers die gewoon door gaat met het uiten van bedreigingen. De politie reageert niet. Als een aantal Tornado'ers niet uit het politiebureau willen gaan trekt de politie de gummi knuppel en stuurt er een hond op af. Een flikker wordt in zijn borst gebeten. Oss 24-6: Tee mannen gooien stenen naar de bus. Geen animo meer om aangifte te doen.'

Met een record aantal deelnemers/sters, ruim 8500 mensen, trok de demo door de Utrechtse binnenstad. Het motto was dit jaar 'Voor meer kleur'. De politie was met 100 man voorbereid op eventuele ongeregelheden. Ook experimenteerde de politie voor het eerst met 't maken van video opnamen. Bij eventuele problemen had de in burger gestoken videoploeg de relletjes moeten vastleggen om op die manier bewijsmateriaal te hebben tegen eventuele verdachten. De demonstratie verliep echter probleemloos.

Toch had de politie opnames gemaakt. 'Om ervaring op te doen' benadrukte een politiewoordvoerder. Hij beloofde dat de band zou worden schoongespoeld. Ook had men tijdens een voorbespreking de agenten te verstaan gegeven dat bij 'openlijke vrijages' door demonstranten zou moeten worden bekeken hoe omstanders reageerden. Indien nodig dienden de vrijpartijen ter voorkoming van geweld te worden beëindigd. De demonstratie werd begeleid door onder meer Zuid Amerikaanse muziek.

'Het was die dag flink heet hetgeen de demonstratie een zomerse uitstraling gaf. Het had uiteindelijk meer weg van een georganiseerde wandeling dan van een demonstratie. Hier en daar liep een koket heertje in corset of damesbadpak. Wellicht ook door de hitte was de publieke belangstelling minder. Alleen op oversteekplaatsen en kruisingen stonden groepen mensen. Wat indruk maakte was het klappen van enkele deelnemers/sters dat door velen werd overgenomen en aanzwol tot een imponerend gebeuren. De politie was op positieve wijze aanwezig alleen op het einde van de stoet dreigde het even mis te gaan. De politiewagen die achter de demonstratie reed vond dat sommige demonstranten te langzaam liepen en achterop raakten. Met nogal wat schelden en toeteren probeerden ze de demonstranten te dwingen sneller te lopen. In het Wilhelminapark vond de manifestatie plaats in een leuke ongedwongen sfeer. Annemarie Grewel en Tara Oedayraj Singvarma zorgden voor het strijdbare gedeelte van de dag. Grewel beklemtoonde dat het tijd werd voor hooggeplaatste homo's en lesbo's om kleur te bekennen. Tara pleitte voor echte solidariteit; juist binnen de homobeweging wordt het tijd om de witte huidskleur cultuur af te werpen om met meer kleur een vuist te

maken'. Uit de reacties van de mensen was duidelijk op te maken dat het strijdgevoel was overgeslagen. Sommigen vonden het wel storend dat er steeds gesproken werd over potten en flikkers, alsof er alleen maar potten en flikkers waren terwijl er ook sympathisanten, biseksuelen en ouders van homoseksuelen waren. Om half zes kwam er plotseling een eind aan deze manifestatie. Door de felle zon was de geluidsinstallatie oververhit geraakt en kapot gegaan. Het park liep leeg om zich op te maken voor de feesten.'

MEDIA EN HETERONORM

In 1987 koos het Roze Front als thema voor de Roze Zaterdag Media en Heteronorm. Achter liggende gedachte hierbij is dat de media en de heteronorm hand in hand gaan. Niet alleen bij bv. TV quizzen maar ook in reclame en overheidsvoorlichting. De Heteronorm wil nog altijd ieders leven bepalen en heeft in de media een machtig instrument. De massa media hanteren de waarden en normen die passen bij de grootste groep Nederlanders, kortom de heteronormen en waarden. Wordt al iets over homoseksualiteit gemeld kenmerkt dit zich altijd door de problemen hierbij. Het wordt hoog tijd om binnen de Nederlandse Vereniging van Journalisten te komen tot een werkgroep homo-emancipatie, die in samenwerking met de werkgroep Racisme en de stichting vrouw en media, zich bezig zal houden met de vraag: Hoe kunnen de media en de daar werkzame journalisten bewust gemaakt worden van hun eigen vooroordelen omtrent (homo)seksualiteit'. Inmiddels traditie getrouw werd ook dit jaar de laatste zaterdag van de maand juni gevierd als Roze Zaterdag.

Alle gebruikelijk elementen voor het festijn waren op 27 juni in Enschede aanwezig. Een demonstratieve optocht door de stad, een bijeenkomst met sprekers/sters en muziek in een park en een groot feest. Aan de demonstratie deden zo'n zesduizend mensen mee, onder wie een vast verschijnsel de laatste jaren: meer dan de helft vrouwen.

'De stoet werd vriendelijk ontvangen door de Enschedese omstanders. Behalve enkele nieuwe liedjes onder andere 'Hij erop, zij eronder, geef mij dan de homo's maar' werden ook oude liedjes opnieuw uit de kast gehaald. 'O, wat zijn we mooi' en 'O, wat zijn we veel' klonk weer door de straten. Homofobische kerkhoofden werden op de hak genomen door onze eigen Paus die grif hosties uitreikte, het SAD-team deelde aan het omstaande publiek enveloppen uit met daarin een recept en een pil tegen homovrees en de dames van de ILIS liepen met een door zes potten gedragen roze driehoek met de tekst ILIS=Internationale Pottensolidariteit. Bij het binnen komen in het Volkspark waar de manifestatie plaatsvond werd door Belgische homo's een handtekeninglijst voorgelegd waarop je je solidariteit kon betuigen met de Belgische strijd tegen het homovijandige beleid daar. Ricky Bartels van MVS Radio eiste dat de media 0% van hun inhoud aan homoseksualiteit gaan besteden en wel 5% geïntregeerd en 5% berichtgeving over de homowereld zelf waarvan de helft pottennieuws. Een andere spreker die niet zo in goede aarde viel was een pedo-flicker die in de waakzaamheid in verband met de gebeurtenissen in Oude Pekela een bedreiging zag voor pedoseksualiteit. Voor de feesten trok de roze massa naar de Technische Universiteit. Er was een gemengd en een vrouwenfeest. Voor de kerkgezinde potten en

flikkers was er Zondagochtend een Roze Kerkdienst. Volgend jaar wordt de Roze Zaterdag in Delft gehouden. Het doel van het gebeuren is om potten en flikkers ieder jaar massaal te laten zien. Het zou goed zijn de manifestatie daar te organiseren waar de tolerantie het kleinst is. Na Amersfoort hebben we de laatste jaren nauwelijks meer weerstand gevoeld. Na gemerkt te hebben dat het westen (Leiden), het oosten (Nijmegen en Enschede) en het noorden (Groningen) en het midden (Utrecht) redelijk tolerant blijken te zijn is nu het Zuiden aan de beurt. In Limburg is de invloed van het katholicisme nog groot en zijn de meeste mensen homovreemder. Nu de bisschoppen hard hun best doen om tenminste de gelovigen tot homohaat aan te zetten kunnen de daar wonende potten en flikkers wel enige steun gebruiken.'

Het zou nog maar liefst zes jaar duren voordat de Roze Zaterdag in het zuiden, Maastricht, plaats vond.

VOETBAL

In 1988 was Delft aan de beurt. Met een demonstratie van de universiteitswijk naar het centrum, een manifestatie met sprekers/sters op de markt en feesten in vijf verschillende zalen werd er voor de elfde maal een Roze Zaterdag gehouden. Het thema dat jaar was 'Nederland schijntolerant' dit omdat het Nederlandse imago van verdraagzaamheid nog lang niet strookt met de werkelijkheid. Het aantal demonstranten viel tegen mede als gevolg van het Europees kampioenschap voetballen. Er waren tienduizend mensen verwacht. Voorafgaand aan de manifestatie had de 'Staatkundige Federatie' in Delft antihomo pamfletten verspreid, maar volgens de organisatie deden zich op Roze Zaterdag geen inciden-

ten voor. Na de demonstratieve optocht was er een manifestatie op de Markt. Hier hielden veel deelnemers het voor gezien om uit te wijken naar een café met televisie. Direct na afloop van de wedstrijd van het Nederlands elftal werden de roze kramen afgebroken omdat ze onder de voet dreigden te worden gelopen door de Oranje aanhang.

'De belangrijkste spreekster tijdens de manifestatie was de Engelse Maureen Oliver. Zij sprak over het omstreden Britse wetsvoorstel "Paragraaf 28", dat plaatselijke overheden verbiedt homoseksualiteit te bevorderen of materiaal daartoe uit te geven. Paragraaf 28 stelt ook dat bij een gezin met een of twee homoseksuele ouders geen sprake is van een aanvaardbaar gezinsverband. Volgens Maureen is het anti-homogeweld in Groot-Brittannië sterk toegenomen na het indienen van het wetsvoorstel en hebben sommige gemeenten al maatregelen genomen tegen homoseksuele mannen en vrouwen door bijvoorbeeld geen subsidie meer toe te kennen aan hun initiatieven. Die situatie kan erger worden door Paragraaf 28, aldus Maureen, omdat hij vooroordelen en fatsoenrakerij bij onze rechters en officieren zal aanwakken.'

DEMO TEGEN CLAUSE 28

In April 1988 was er een grote landelijke demo tegen Clause 28 in Amsterdam waar zo'n 4000 a 5000 mensen aan deelnamen. De demonstratie begon bij het homomonument op de Westermarkt in Amsterdam om te eindigen na een tocht door het centrum op het Museumplein waar enkele manifestaties werden gehouden. Tijdens de Roze Zaterdag in Enschede was al aandacht besteed aan paragraaf 28 toen het nog een wetsvoorstel

betrof. Begin 1988 was het voorstel aangenomen. Met een aparte demo tegen clause 28 (Paragraaf 28) wilde men vanuit Nederland solidariteit betuigen met en demonstrenen tegen deze aantasting van de vrijheid van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen in Groot Brittannië. Clause 28, de anti-homo wet, heeft tot gevolg dat er geen neutraal beeld meer kan gegeven worden over homoseksualiteit, dat projecten niet meer kunnen rekenen op financiële steun van gemeenten, dat commerciële instellingen als café's, disco's en boekwinkels geen vergunningen meer krijgen, dat in het onderwijs niet gesproken mag worden over homoseksualiteit. Theaters, bioscopen en bibliotheken kunnen door de wet geen materiaal meer tonen met een homoseksuele inhoud. Daarmee wordt een klimaat geschapen van intolerantie en vijandigheid tegen homoseksuelen mannen en Lesbische vrouwen die door de wet worden gestigmatiseerd. In Londen en Manchester is in dit voorjaar ook al door duizenden mensen gedemonstreerd. Gevreesd wordt ook dat demonstraties van homoseksuelen in de toekomst ook worden verboden.

DOE NORMAAL

De Roze zaterdag in Haarlem in 1989 was in veel opzichten memorabel. Ten eerste was er tijdens 'de parade' een demonstratie tegen seksisme binnen het Roze Front en de homowereld. Ten tweede kwam uit het hele land veel kritiek op de leus DOE NORMAAL. Deze bleek bij veel potten en flikkers in het verkeerde keelgat terechtgekomen.

Normaal doen leek te impliceren net als de hetero's doen. Ten derde veranderde er achter de schermen de constructie van het Roze Front.

Vanaf het allereerste begin was het Roze Front gevormd door afgevaardigden uit allerlei homo- en lesbo-organisaties. Iedereen mocht meepraten en mee stemmen. Dat leverde naast een veelkleurige diversiteit ook vaak onwerkbaar situaties op. Daarom werd er in Haarlem besloten tot het vormen van een stichting waarin organisatoren van het vorig jaar zaten plus enkele mensen uit de stad zelf. Hiertegen kwam veel protest. Tijdens de roze parade was er opgeroepen om een anti seksisme blok te vormen omdat twee mannen afkomstig vanuit de Roze Zaterdag organisatie in Haarlem een strip hadden gemaakt met rolbevestigende en seksistische grapjes over lesbische vrouwen. Potteplot, Meldpunt Utrecht tegen discriminatie, CPN flikkeroverleg en PPR flikkers en potten hadden hiertoe het anti seksisme blok binnen de grote demo georganiseerd. Aanvankelijk bestond de indruk dat het alleen voor vrouwen zou gelden maar ook mannen waren welkom om hun solidariteit te betuigen. 'Om kwart voor twee begint het blok zich op te stellen. Zo'n vijftig vrouwen en enkele flikkers sluiten zich aan. Een aantal vrouwen dragen een spandoek met daarop de tekst Tegen Seksisme, Voor Gelijkwaardigheid. Wanneer de stoet in beweging komt begint door de grote drukte de groep zich te mengen met de mensen die erachter lopen zodat er al snel van een hecht blok geen sprake meer is. Veel mensen zijn zich niet eens bewust dat ze met het anti seksisme blok meelopen. Eenmaal gekomen op de Grote Markt waar de manifestatie plaats vindt wordt het spandoek bij het podium gehangen. In de Prinsenhof, achter het stadhuis vond 's middags een literaire markt plaats. Ere stonden standjes van de Vrouwenboekenkrant, Homologie, het Vrouwenarchief en van homo en lesbo

boekhandel Vrolijk. Ook waren er enkele schrijvers/sters die werk signeerden. Tussen de voordrachten van enkele van hen speelde een Big Band haar deuntje terwijl de vermoeide bezoeker/ster neerzeeg in een plastic stoel op het terras of op het gras in de binnentuin tussen de hondendrollen.'

GEWOON TROTS

In Zwolle 1990 was het thema Gewoon. Trots na de geflopte leus Doe Normaal in Haarlem. Hier kon mijn zich geen buil aan vallen dacht men zeker. 's Middags een parade door de binnenstad, aansluitend een manifestatie en 's avonds feesten. Inmiddels een terugkomend verschijnsel was dat het vrouwenfeest weer eens op het allerlaatste nippertje georganiseerd werd. En dit terwijl het gemengde feest nooit ter discussie heft gestaan maar het separate vrouwenfeest heel vaak. Maar er rommelde nog meer in Zwolle.....

'Het keurslijf van de hypocrisie met de lange zwarte kousen van de zondigheid en de oogkleppen van het schuldbesef: In de lokale klederdracht zag het Roze Front ons dit jaar het liefst verschijnen. Want niet provoceren maar manifesteren was het devies, niet demonstrenen maar paraderen. Helaas is het bestaan van vele van ons al een provocatie an sich, zo niet een gruwel in veel Zwolse ogen. Daarom doet het Roze Front een concessie: onze veelkleurigheid mag zich best uiten als een keurigheid van de bonte bloesjes van C&A en de vrolijke zomershorts van H&M. Geheel in overeenstemming hiermee is de gemengde feestavond veranderd in een reclamespot voor een grote discotheek in Amsterdam, genaamd IT. (Met geld is veel te koop niet alleen een twee wekelijkse pagina in de Gay-krant.)

HAARLEM 1989

ZWOLLE 1990

EG MET ANTI-
OMOWETTEN

STOP
CLAUSE 25

AMSTERDAM 1991

De verontrustende veelvormigheid van de subcultuur gedegradeerd tot de commerciële ideeën van een bareigenaar die zijn omzet wil zien stijgen. Travestie teruggebracht tot de orde van een optreden op een podium, SM als een performance waarin de mengeling van lust en pijn plaats maakt voor de voyeuristische prikkeling van de toeschouwer, en natuurlijk een striptease van het voorgeschreven mannenlichaam tot de juiste macho-maten opgepompt in het fitnesscentrum, met als hoogtepunt een korte blik op zijn grote lul voordat de spot uitgaat. Dit jaar viert de Roze Zaterdag blijkbaar de overwinning van de kantoorlicht, die al jaren zijn negenendertigste verjaardag aankondigt, die overdag gekleed gaat in het kostuum van de conventie en de NRC leest omdat zijn baas dat ook doet, en die de illusie heeft dat hij zich 's avonds in de beschutting van zijn flatje bevrijdt door zijn pak te verwisselen met dat van een kloon. Bij hem ligt de Gay-krant op de koffietafel, de nieuwste video van pornoster Jef Stryker op zijn nachtkastje en de plastic replica van diens lul, als je heel goed zoekt, achter de sokken en het ondergoed in de klerenkast. Ja hoor, laten we maar gewoon trots zijn dat we het zo ver gebracht hebben.'

OPENBARE VERSIERTOUR

Vorig jaar was er al een landelijke demo georganiseerd tegen Clause 28. Nu was er een demo die protesteerde tegen de nieuwe Clause die dreigde in Groot Brittannië homoseksuele mannen en lesbische vrouwen nog verder terug de kast in te jagen. Openbaar zoenen op straat, kortom ieder contact tussen homoseksuelen, zou door deze wet strafbaar worden gesteld. Vandaar het idee van een openbare versiertour. De demonstratie was georganiseerd

door ACT UP! en andere geïnteresseerden. Rond 2000 mensen liepen eind april 1991 door Amsterdam om een duidelijk protest af te geven en hun solidariteit met de Britse homo's en lesbo's te betuigen. De nieuwe Clause 25 gaat zo ver dat het zelfs mensen strafbaar wilt stellen die gelegenheid geven tot seks in hun huis, anders dan met hun zelf, en mensen die met meer dan een persoon tegelijk vrijen. Ook wil men het pleegouderschap voor homoseksuele mannen en lesbische vrouwen expliciet verbieden. Ook de Britse 'Queen' was aanwezig met haar gevolg en zo te zien gaf zij zich ten volle over aan Lesbische pervertiteiten. Een massale Kiss-Inn kon natuurlijk niet ontbreken! Tijdens de openbare versiertour hielden enkele 'Bobby's' de bonte menigte in de gaten opdat er geen ongepaste contacten zouden plaatsvinden. Ook de immer als onzedig beschouwde pissoirs werden afgeschermd. Desondanks werden de regels die straks in Engeland gelden met voeten gestreden zodat er een een leuke en speelse demo ontstond met een sfeer van solidariteit en actiebereidheid. Na afloop waren er in het COC nog enkele sprekers/sters. Opvallend was dat veel van de demonstranten jong waren.

Volgende Pats gaan we verder met de Roze Zaterdag 1991 in Alkmaar tot en met de 20e Roze Zaterdag in Deventer dit jaar.

Als jij naar de Roze Zaterdag gaat op 28 juni en je hebt zin schrijf ons dan jouw indruk, verslagje of foto's zodat we deze kunnen verwerken in de volgende Pats.

NEVER UNDERGROUND GOING

P A T S A G E N D A

31 mei	Queer picknick (5 jarig bestaan van de Pats), Park Lepelenburg te Utrecht, 13.00-16.00 uur. Info 030-2328538.
1 juni	Walk for Life , sponsorloop t.b.v. het Aidsfonds. Info:020-6262669
5 juni	Pann, potten en flikkerkafée , 22.00 uur, Werfkelder Oudegracht 221, Utrecht. (elke donderdagavond)
7 juni	Potten en Flikkerkafée De Rel , thema Up On The Catwalk, laatste REL voor de zomerstop 22.00 uur, Hertogstaat 2 Eindhoven
11 juni	Safer sex & Culture, strange Fruit the Real , 20.30-23.30, Rozenstraat 14 te Amsterdam
15 juni	Eutopia , Anti EU manifestatie bij Homomonument 13.00-23.00
17 juni	Strange Fruit avond , 21.00 uur, Rozenstraat 14 te Amsterdam
28 juni	Roze Zaterdag, Internationale Potten en Flikkerdag in Deventer.
6 juli	London Pride , Lesbian and Gay Pride day in Londen
9 juli	Safer sex & Culture, Strange Fruit the Real , 20.30-23.30, Rozenstraat 14 te Amsterdam.
15 juli	Strange Fruit avond , 21.00 uur, Rozenstraat 14 te Amsterdam.
13 aug.	Safer Sex & Culture, Strange Fruit the Real , 20.30-23.30, Rozenstraat 14 te Amsterdam.
19 aug.	Strange Fruit avond , 21.00 uur, Rozenstraat 14 te Amsterdam
7 sept.	Queercafé Christina's natte droom , nieuw seizoen vanaf zondag 7 sept. van 15.00-20.00 uur in De Kasbah, Amstelveenseweg 134 te Amsterdam (elke zondagmiddag)

SUMMERSALE AT THE CEMENTGARDEN

Nog een nagekomen bericht voor de agenda. Op zaterdag 12 juli vind er voor de tweede maal onder de naam de CEMENTGARDEN een queerfeest plaats in de SILO in Amsterdam. Het thema is SUMMERSALE, dus OP=OP, WEG=WEG! Met natuurlijk queerdisco, video's, modeshow en zomer uitverkoopjes! Met o.a. DJ George en Ozzi. BE THERE! BE QUEER! Vanaf 22.00 uur. De inkom is gratis. Je vindt de Cementgarden in de gekraakte SILO aan de Westerdoksdijk 51 in Amsterdam (aan het eind van het Silogebouw) ongeveer 15 minuten lopen vanaf CS A'dam.

PATS

DE BLAUWE KRUIK

...allemaal potjes! Jkke
iets brouwen!

Pats deelt serme mop-
pen uit! Jkke kan mis-
schien breetje helpen!

Jkke vind Patsvrienden
zijn Patsvrienden!

PATS. HOUDT DAPPER
STAND TERWIJL...

Pats doet het niet
kwaad! Toffe Pats,
hè!